

Kazimierz Romaniuk

Trzydziesty drugi zjazd Towarzystwa Studiów Nowotestamentalnych (Studiorum Novi Testamenti Societas) : Tybinga, 21-26 sierpnia 1977

Collectanea Theologica 48/3, 215-217

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. KAZIMIERZ ROMANIUK, WARSZAWA

**TRZYDZIESIĄTY DRUGI ZJAZD
TOWARZYSTWA STUDIÓW NOWOTESTAMENTALNYCH**

**(Studiorum Novi Testamenti Societas)
Tybinga, 21—26 sierpnia 1977**

Samo miasto Tybinga, typowo uniwersyteckie, niewielkie rozmiarami, oraz pomieszczenia obydwu wydziałów teologicznych: protestanckiego i katolickiego, nie są może zbyt wygodne na większe, międzynarodowe kongresy. Brak tu zarówno wielkich hoteli, zazwyczaj bardzo drogich, jak i domów akademickich (typowych np. dla Ameryki) mogących pomieścić równocześnie kilkuset ludzi. Jeżeli mimo tych niedogodności obrano Tybingę na miejsce dorocznego spotkania dla członków Towarzystwa Studiów Nowotestamentalnych, to głównie dlatego, że uniwersytet obchodził w roku 1977 jubileusz 500-lecia swego istnienia. Obecność tylu zagranicznych gości przyczyniła się do nadania obchodom charakteru bardziej uroczystego, a sami organizatorzy mogli liczyć — nie bez podstaw, jak się okazało — na pomoc finansową ze strony władz państwowych w zorganizowaniu spotkania.

Rolę gospodarza pełnił prof. M. Hengel, obecny dziekan Protestantckiego Wydziału Teologicznego. Czynił to zresztą w sposób budzący powszechne uznanie i podziw. Korzystając z jego zaproszenia już w przeddzień otwarcia zjazdu mogli się spotkać w pięknych apartamentach na Schwabenstr. 51 członkowie komitetu towarzystwa z różnymi znakomitościami naukowymi Tybingi. Sam komitet spędził zresztą na obradach organizacyjnych cały dzień 26 sierpnia przygotowując tzw. *business meeting*, zamykający zazwyczaj każdy tego rodzaju kongres. Otwarcia kongresu dokonał prof. W. C. Davis (Duke University, Durham, North Carol.) dotychczasowy prezes towarzystwa. Jego wystąpienie miało charakter mowy zarówno pożegnalnej, gdyż sam schodził właśnie z urzędu, jak i powitalnej, gdyż wprowadzał na urząd swego następcę w osobie prof. G. Bornkamma (Heidelberg, RFN). Wykład inauguracyjny prof. Bornkamma pt. *Der Aufbau der Bergpredigt* był dość typowym przykładem klasycznego zastosowania Form-Redaktions- i Traditionsgeschichte. Wyniki badań dwu redakcji Kazania na Górze nie zawierały specjalnych rewelacji, natomiast może nie bardzo przekonujące było raczej marginalne stwierdzenie, że dla Kazania na Górze nie znajdujemy wzorców literackich ani w dokumentach qumrańskich, ani w Starym Testamencie. Dyskusji, jak zwykle po wykładzie inauguracyjnym, nie było, nad czym tu i ówdzie w kularach ubolewano.

Referat prof. E. Trocmé (Strasburg) o wpływach szkoły tybingskiej, a zwłaszcza F. Baura i J. Straussa, na ówczesną teologię francuską (tytuł: *Exégèse scientifique et idéologie: de l'Ecole de Tubingue aux historiens français des origines chrétiennes*) przyjęto z pewnymi zastrzeżeniami. Piszącemu te słowa nie wydaje się, by istniała konieczność omawiania przy tej okazji działalności Renana i Loisego lub poddawania analizie, zresztą dość pobieżnej, tendencji strukturalistycznych w egzegezie francuskiej. Zdaniem wielu zebranych referent stanowczo przecenił znaczenie książki F. Belo proponującej tzw. materialistyczną lekturę ewangelii.

Charakter wyłącznie relatorski miał wykład prof. R. H. Fullera o próbach rozwiązania problemu synoptycznego w szkole tybingskiej (*The*

Synoptic Problem in the Tübingen School — the Bauer-Hilgenfeld Debate). Trochę odprężenia do atmosfery ściśle naukowej wprowadził ilustrowany przezrociami wykład prof. B. van Elderen a o archeologicznych śladach wczesnego chrześcijaństwa w północnym Egipcie (*In Search of Early Christian Churches and Monasteries in Upper Egypt: the 1975 and 1976 Seasons of Archeological Work near Nag Hammadi*). Natomiast wiele myśli i twierdzeń odkrywczych zawierał wykład prof. A. Böhliga o strukturach myślowych w różnych systemach gnozy (*Zur Struktur de gnostischen Denkens*). Na pewno do najciekawszych wystąpień należy zaliczyć referat prof. P. Stuhlmachera (Tybinga) o roli A. Schlattera w historii szkoły tybingskiej (*Adolf Schlatters Schriftauslegung*). Referent wykazał w sposób przekonujący, że A. Schlattera nie można uważać ani za typowego przedstawiciela tendencji pietystycznych w protestantyzmie niemieckim z przełomu XIX i XX stulecia, ani — jak chcą zwolennicy poglądu skrajnie przeciwnego — posądzać go o hołdowanie przesadnemu historycyzmowi w egzegezie i teologii.

Nie należał również do specjalnie odkrywczych i nie wywołał większej dyskusji referat prof. G. Streckera na temat etyki nowotestamentalnej (*Ziele und Ergebnisse einer neutestamentlichen Ethik*). Spośród kilku też wygłoszonych przez referenta najbardziej dziwną wydaje się ta, że miłość wcale nie stanowi elementu zasadniczego w etyce nowotestamentalnej, oraz inna, że wskazania etyczne autorów Nowego Testamentu nie posiadają dziś charakteru normatywnego.

Prof. J. Lambrecht (Louvain) był ostatnim relatorem i mówił na temat idei przewodniej tekstu Gal 2, 14 b—21 (*The Line of Thought in Gal 2, 14 b—21*). Referat dość specjalistyczny, ale ujęty ciekawie, mógł stanowić dobry punkt wyjścia do dyskusji, na którą było jeszcze niemało czasu. Jednakże z powodów dotąd nie znanych — przynajmniej piszącemu to sprawozdanie — przewodniczący oznajmił, że dyskusja po referacie Lambrechta nie jest przewidziana. Wogóle sprawa tych dyskusji po referatach na sesjach plenarnych zostawiała w tym roku trochę do życzenia, co zresztą przyczyną w uwagach końcowych sam prezydent stowarzyszenia.

Dyskutowano natomiast wiele na posiedzeniu grup seminaryjnych, których było jedenaście. A oto problematyka poszczególnych grup:

1. Chrześcijaństwo judaistyczne (przewodn. D. R. A. Hare);
2. Paweł (K. P. Donfried — K. Kertelge);
3. Cytaty starotestamentalne w Nowym Testamencie (A. T. Hanson — M. Wilcox);
4. Problem synoptyczny (F. Neirynck);
5. Ewangelia Jana (S. S. Smalley);
6. Semiotyka i lingwistyka na usługach egzegezy biblijnej (F. Bovon — R. Kieffer);
7. Pseudoepigrafy (J. H. Charlesworth);
8. Diatessaron (J. N. Birdsall — T. Baarda);
9. Kontekst etyki nowotestamentalnej (W. Klassen — W. Schrage);
10. Tło społeczne i dzieje pierwotnego chrześcijaństwa (R. Scroggs);
11. Problem egzegezy chrześcijańskiej (F. Hahin).

Seminarium poświęcone problematyce Prawa w teologii Pawła było w tym roku mniej interesujące może z tego względu, że przedmiotem dyskusji nie były konkretne teksty, lecz różne twierdzenia poszczególnych uczestników seminarium. Jednak okazało się, że nadal wymagają dalszych wyjaśnień takie wyrażenia jak Prawo Chrystusa, sprawiedliwość Prawa, koniec Prawa itp.

W bibliotece uniwersyteckiej można było oglądać materiały rękopiśmienne i publikacje najślawniejszych profesorów uniwersytetu tybingskiego z F. Ch. Baurem na czele. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się specjalnie wyselekcjonowane fragmenty nie publikowanej dotychczas korespon-

dencji profesorów tybingskich. Wystawę zorganizował i dokonał jej otwarcia bardzo pięknym, kilkunastominutowym wprowadzeniem doc. dr Chr. Burger (Tybinga).

Tegoroczny zjazd był chyba największy w dziejach towarzystwa pod względem ilości uczestników: 260 członków i ok. 45 zaproszonych gości. Polskę — prócz niżej podpisanego — reprezentowali ks. prof. F. Gryglewicz (KUL) oraz ks. dr J. Chmiel (Kraków). Z innych krajów socjalistycznych było 5 egzegetów z NRD, jeden z Czechosłowacji, jeden z Rumunii. Rekordowo długa też była lista nowych kandydatów na członków towarzystwa. Duża liczba kandydatów wywołała dość burzliwą dyskusję najprzód wśród członków komitetu, a potem na sesji plenarnej na temat kryteriów dopuszczania do członkowstwa stowarzyszenia. W wyniku tych dyskusji uchwalono — zastrzegając cokolwiek praktykę dotychczasową — poprawkę do statutów.

W roku 1978 obowiązki prezydenta pełni prof. N. A. Dahl (Norwegia), zaś na rok 1979 wysunięto niezwykle entuzjastycznie przyjętą kandydaturę prof. H. Schürmanna (Erfurt — NRD). Kolejny 33-ci zjazd towarzystwa odbędzie się w dniu 24—28 lipca 1978 r. we Francji (Montebay koło Paryża), na rok 1979 przewiduje się jako miejsce spotkania Durham w Anglii (20—24 sierpnia), zaś na rok 1980 — Toronto (Kanada).